

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.4.2014
COM(2014) 210 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

**cu privire la orientările pentru punerea în aplicare a Directivei 2003/86/CE privind
dreptul la reîntregirea familiei**

1. INTRODUCERE

Raportul privind punerea în aplicare a directivei, adoptat în octombrie 2008¹, a concluzionat că au existat o serie de probleme orizontale privind transpunerea incorectă sau punerea greșită în aplicare a directivei și că impactul directivei asupra armonizării în domeniul reîntregirii familiei a rămas limitat.

În 2011, Comisia a publicat o Carte verde privind dreptul la reîntregirea familiei² cu scopul de a obține opinii cu privire la modul în care se poate spori eficacitatea normelor la nivelul UE și de a colecta informații privind aplicarea directivei. S-au primit 120 de răspunsuri, printre care contribuții de la 24 de state membre, organizații internaționale, parteneri sociali, ONG-uri și persoane fizice³. În perioada 31 mai – 1 iunie 2012, Comisia a organizat o audiere publică în cadrul Forumului european pentru integrare⁴. Consensul la care s-a ajuns în urma consultării publice a fost că directiva nu trebuie redeschisă, însă Comisia ar trebui:

- să asigure punerea în aplicare integrală a normelor existente;
- să inițieze proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în cazul în care este necesar și
- să elaboreze orientări cu privire la problemele identificate.

Prin urmare, prezenta comunicare oferă orientări pentru statele membre cu privire la modul de aplicare a Directivei 2003/86/CE. Orientările reflectă opiniile actuale ale Comisiei și nu aduc atingere jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene („CJUE”) și evoluției viitoare a acesteia. Opiniile se pot schimba în viitor, prin urmare, acesta este un document în continuă evoluție și un proces deschis.

Directiva recunoaște dreptul la reîntregirea familiei și stabilește condițiile de exercitare a acestui drept.

Pe de o parte, CJUE a confirmat că articolul 4 alineatul (1) „impune statelor membre obligații pozitive precise, cu drepturi individuale corespunzătoare definite clar, dat fiind că solicită acestora ca, în situațiile stabilite în directivă, să autorizeze reîntregirea familiei pentru anumiți membri ai familiei susținătorului reîntregirii, fără să le permită o marjă de apreciere”⁵.

Pe de altă parte, se recunoaște că statele membre au o anumită marjă de apreciere. Acestea pot decide să extindă dreptul la reîntregirea familiei și pentru alți membri ai familiei decât

¹ Raport al Comisiei către Consiliu și către Parlamentul European privind aplicarea Directivei 2003/86/CE privind dreptul la reîntregirea familiei, COM(2008) 610 final.

² Carte verde privind dreptul la reîntregirea familiei pentru resortisanții țărilor terțe cu reședința în Uniunea Europeană (Directiva 2003/86/CE), COM(2011) 735 final.

³ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/public-consultation/2012/consulting_0023_en.htm.

⁴ Cea de-a șaptea reuniune a Forumului european pentru integrare: Audiere publică privind dreptul la reîntregirea familiei pentru resortisanții țărilor terțe cu reședința în UE, Bruxelles, 31 mai – 1 iunie 2012, a se vedea <http://ec.europa.eu/ewsi/en/policy/legal.cfm#>; raport de sinteză, a se vedea: http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/static_38_597214446.pdf.

⁵ Cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctul 60.

soțul/soția și copiii minori. Statele membre pot condiționa exercitarea dreptului la reîntregirea familiei de respectarea anumitor cerințe, în cazul în care directiva permite acest lucru. Acestea păstrează o anumită marjă de apreciere pentru a verifica îndeplinirea cerințelor impuse de directivă și pentru a evalua interesele concurente ale persoanei în cauză și ale comunității în ansamblu⁶, în fiecare situație concretă.

Cu toate acestea, întrucât autorizarea reîntregirii familiei constituie regula generală, derogările trebuie să fie interpretate în mod strict. Marja de apreciere recunoscută a statelor membre nu trebuie să fie utilizată într-un mod care subminează obiectivul directivei, și anume, promovarea reîntregirii familiei și eficacitatea acesteia⁷. În același timp, dreptul la reîntregirea familiei nu este nelimitat. Beneficiarii sunt obligați să se supună legilor țării gazdă, astfel cum se prevede în directivă. În caz de abuz și de fraudă, este în interesul atât al comunității, cât și al solicitanților autentici ca statele membre să ia măsuri ferme, astfel cum se prevede în directivă.

În final, directiva trebuie interpretată și aplicată în conformitate cu drepturile fundamentale, în special, dreptul la respectarea vieții private și a vieții de familie⁸, principiul nediscriminării, drepturile copilului și dreptul la o cale de atac eficientă, astfel cum sunt consacrate în Convenția Europeană a Drepturilor Omului și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”).

2. DOMENIUL DE APLICARE A DIRECTIVEI

Directiva se aplică numai susținătorilor reîntregirii care sunt resortisanți ai țărilor terțe⁹. Aceasta înseamnă orice persoană care nu este cetățean al Uniunii în sensul articolului 20 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, care are reședința în mod legal pe teritoriul unui stat membru și care solicită reîntregirea familiei, sau ai cărui membri de familie solicită reîntregirea („susținătorul reîntregirii”) și membrii familiei acestei persoane, care sunt resortisanți ai unei țări terțe și care se alătură susținătorului reîntregirii în vederea menținerii unității familiale, indiferent dacă legăturile de familie sunt anterioare sau posterioare intrării susținătorului reîntregirii¹⁰.

2.1. Susținătorul reîntregirii familiei

În conformitate cu articolul 3 alineatul (1), din momentul în care un susținător al reîntregirii familiei deține un permis de ședere valabil pe o perioadă de cel puțin un an și are perspective întemeiate de a obține dreptul de ședere permanentă, acesta poate depune o cerere de reîntregire a familiei. „Permisul de ședere” este definit ca orice autorizație eliberată de autoritățile unui stat membru care permite unui resortisant al unei țări terțe să locuiască în mod legal pe teritoriul respectivului stat membru, cu excepția următoarelor documente:

- vizele;

⁶ Prin analogie cu cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctele 54, 59, 61-62.

⁷ Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 43.

⁸ Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 44.

⁹ „Resortisant al unei țări terțe” înseamnă orice persoană care nu este cetățean al UE și care nu beneficiază de dreptul la liberă circulație în temeiul dreptului Uniunii.

¹⁰ Articolul 2 literele (a)-(d).

- permisele eliberate pentru perioada în care are loc examinarea unei cereri de azil, a unei cereri de permis de ședere sau de prelungire a acestuia;
- permisele emise în cazuri excepționale în vederea prelungirii unei șederi autorizate cu o perioadă de cel mult o lună;
- autorizațiile eliberate pentru o ședere de cel mult șase luni de către statele membre care nu aplică dispozițiile articolului 21 din Convenția de punere în aplicare a acordului Schengen¹¹.

Condiția de a avea „perspective întemeiate de a obține un drept de ședere permanent” ar trebui să fie examinată de către statele membre de la caz la caz, ținând seama de circumstanțele individuale, cum ar fi tipul de permis de reședință și natura acestuia¹², practica administrativă și alți factori relevanți referitori la situația susținătorului reîntregirii. Directiva lasă o marjă largă de apreciere statelor membre atunci când analizează dacă există o probabilitate întemeiată ca susținătorul reîntregirii familiale să obțină dreptul de ședere permanentă.

Evaluarea perspectivelor întemeiate implică o prognoză a probabilității de a îndeplini criteriile pentru șederea pe termen lung, ținând seama de practica administrativă obișnuită și de circumstanțele specifice ale cazului. Prin urmare, statele membre trebuie să stabilească, în fiecare caz în parte, dacă, în circumstanțe normale, permisul eliberat în temeiul legislației naționale poate fi prelungit și după perioada de timp necesară pentru dreptul de ședere permanentă. A avea „perspective întemeiate” nu necesită îndeplinirea tuturor condițiilor necesare pentru a obține dreptul de ședere permanentă în momentul evaluării, ci o prognoză care arată că este probabil ca acestea să fie îndeplinite. Având în vedere faptul că tipul și scopul permiselor de ședere diferă în mod semnificativ de la un stat membru la altul, statele membre sunt cele care trebuie să stabilească ce tip de permise de ședere acceptă ca fiind suficiente pentru a considera că există perspective întemeiate.

X, un lucrător în domeniul tehnologiei informației cu o experiență considerabilă deține un permis de ședere pentru muncă valabil timp de un an într-un stat membru. Atât timp cât X îndeplinește condițiile pentru respectivul permis de ședere, permisul poate fi reînnoit pe termen nelimitat și, după cinci ani, X va avea dreptul la ședere permanentă.

X dorește ca soțul său să i se alăture. Dacă totul merge bine, X va putea să lucreze în continuare în domeniul modei, prin urmare se poate presupune că, pentru tipul respectiv de permis de ședere, condițiile vor continua să fie îndeplinite și X poate să-și reînnoiască permisul de ședere pe termen nelimitat, în conformitate cu practica administrativă și cu legislația națională a statului membru. Rezultă că X are perspective întemeiate de a obține dreptul de ședere permanentă, prin urmare, directiva este aplicabilă.

Cu toate acestea, în principiu, nu se poate considera că titularii permiselor de ședere eliberate pentru un scop specific, cu o perioadă de valabilitate limitată și care nu pot fi reînnoite, au o perspectivă întemeiată de a obține dreptul de ședere permanentă. Prin urmare, aceștia sunt

¹¹ Articolul 2 litera (e) din directivă și articolul 1 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1030/2002 al Consiliului din 13 iunie 2002 de instituire a unui model uniform de permis de ședere pentru resortisanții țărilor terțe, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 380/2008 al Consiliului din 18 aprilie 2008.

¹² De exemplu, în cazul în care permisul de ședere este legat de ocuparea unui loc de muncă, evaluarea trebuie să ia în considerare toate circumstanțele referitoare la situația individuală, cum ar fi natura locului de muncă, situația economică a industriei în cauză, intențiile angajatorului și ale angajatului, și nu ar trebui să se limiteze numai la examinarea contractului de muncă care poate fi reînnoit.

excluși din domeniul de aplicare a directivei. Acordarea succesivă de prelungiri pentru permisele cu scop specific sau pentru permisele cu valabilitate mai mică de un an, cu intenția exclusivă de a se sustrage de la aplicabilitatea condiției referitoare la perspectivele întemeiate, prevăzută la articolul 3 alineatul (1), ar aduce atingere obiectivului directivei și efectului util al acesteia¹³. Un permis de ședere valabil pentru o perioadă mai mică de un an nu este suficient. Aceasta exclude formele de ședere temporară, cum ar fi șederea temporară a lucrătorilor temporari sau sezonieri.

Z este lucrător au pair și deține un permis de ședere valabil pentru o perioadă de 24 de luni, care nu poate fi reînnoit. În consecință, Z nu are perspective întemeiate de a obține un permis de ședere permanentă, prin urmare, directiva nu este aplicabilă.

W este lucrător sezonier și deține un permis de ședere valabil pentru o perioadă de nouă luni. Întrucât permisul nu are valabilitate de cel puțin un an, directiva nu se aplică.

2.2. Membrii de familie

Articolul 4 alineatul (1) prevede că membrii familiei nucleare, și anume, soțul/soția și copiii minori, au în orice caz dreptul la reîntregirea familiei. Articolul impune statelor membre obligații pozitive precise, cu drepturi individuale corespunzătoare definite clar, dat fiind că solicită acestora ca, în cazurile stabilite în directivă, să autorizeze reîntregirea familiei pentru anumiți membri ai familiei susținătorului reîntregirii, fără să li se permită o marjă de apreciere¹⁴. Copiii minori, inclusiv copiii adoptați, ai susținătorului reîntregirii sau ai soțului/soției acestuia au, de asemenea, dreptul la reîntregirea familiei, cu condiția ca aceștia să fie încredințați susținătorului reîntregirii sau, respectiv, soțului/soției acestuia și să se afle în întreținerea sa.

În temeiul articolului 4 alineatul (1) literele (c) și (d) a doua teză, în cazul copiilor care fac obiectul **încredințării comune**, statele membre pot autoriza reîntregirea numai dacă cealaltă parte căreia i-au fost încredințați copiii și-a exprimat acordul în prealabil. Conceptul de „încredințare” poate fi înțeles ca un set de drepturi și obligații privind îngrijirea persoanei unui copil, în special dreptul de a decide asupra locului său de reședință. „Încredințarea comună” reprezintă situația în care responsabilitatea părintească este exercitată în comun, atunci când, în temeiul unei hotărâri judecătorești sau ca efect al legii, unul dintre titularii răspunderii părintești nu poate să decidă asupra locului de reședință a copilului fără consimțământul celuilalt titular al răspunderii părintești¹⁵.

În general, acordul părinților cu privire la încredințare trebuie dovedit și acesta ar trebui să fie în concordanță cu dreptul familiei din statele membre și, dacă este necesar, cu dreptul internațional privat. Cu toate acestea, în cazul în care o anumită situație determină un blocaj ce nu poate fi depășit¹⁶, statele membre au competența de a soluționa astfel de situații. Cu toate acestea, trebuie să se ia o decizie ținând seama de interesul superior al copilului, astfel cum se

¹³ Prin analogie cu cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 43.

¹⁴ Cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctul 60.

¹⁵ A se vedea articolul 2 punctul 9 și punctul 11 litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000.

¹⁶ De exemplu, în cazul în care susținătorul reîntregirii sau soțul/soția acestuia nu este singurul titular al încredințării copiilor, iar celălalt titular al încredințării refuză să-și dea acordul sau nu poate fi găsit.

prevede la articolul 5 alineatul (5)¹⁷ și de la caz la caz, ținând seama de motivele pentru care nu se poate ajunge la un consens și de alte circumstanțe specifice ale cazului.

Articolul 4 alineatele (2) și (3) conține dispoziții *cu caracter opțional* care permit statelor membre să autorizeze intrarea și șederea altor membri ai familiei, cum ar fi rudele de gradul întâi pe linie ascendentă ale susținătorului reîntregirii sau ale soțului/soției acestuia, copiii majori necăsătoriți, partenerii necăsătoriți aflați într-o relație de durată și partenerii înregistrați. Dacă un stat membru a optat pentru autorizarea reîntregirii familiei pentru oricare dintre membrii familiei enumerați la articolul respectiv, atunci directiva se aplică în totalitate. Dispoziția facultativă de la articolul 4 alineatul (2) litera (a) permite reîntregirea pentru rudele de gradul întâi pe linie ascendentă directă ale susținătorului reîntregirii sau ale soțului/soției acestuia, cu condiția că acestea (1) să se afle în întreținerea sa și (2) să nu beneficieze de sprijinul familial necesar în țara de origine.

Conceptul de „**dependență**” a fost considerat ca având un înțeles autonom în legislația UE. Deși CJUE a ajuns la această concluzie în jurisprudența sa privind Directiva 2004/38/CE¹⁸ („Directiva privind libera circulație”)¹⁹, exprimarea CJUE nu arată că respectivele constatări erau limitate doar la directiva în cauză. Deși trebuie să se aibă în vedere faptul că scopul și contextul celor două directive nu sunt identice²⁰, criteriile utilizate de CJUE pentru a evalua dependența pot servi, *mutatis mutandis*, ca orientări pentru statele membre în vederea stabilirii unor criterii de evaluare a naturii și a duratei dependenței persoanei în cauză, în contextul articolului 4 alineatul (2) litera (a).

CJUE a afirmat că statutul unui membru de familie „aflat în întreținere” rezultă dintr-o situație caracterizată prin faptul că sprijinul juridic, financiar, emoțional sau material de care beneficiază acesta este furnizat de către susținătorul reîntregirii familiei sau de către soțul(soția)/partenerul acestuia²¹. Atunci când analizează situația personală a unui solicitant, autoritatea competentă trebuie să țină seama de factorii diverși care pot fi relevanți în cazul respectiv, cum ar fi gradul de dependență economică sau fizică și gradul de rudenie dintre susținătorul reîntregirii și membrul de familie în cauză²². Prin urmare, „dependența” poate să difere în funcție de situație și de membrul de familie specific aflat în cauză.

Pentru a stabili dacă membrii de familie se află în întreținere, statul membru trebuie să evalueze dacă aceștia, având în vedere situația lor financiară și socială, au nevoie de sprijin material

¹⁷ A se vedea documentul Consiliului nr. 6504/00, p. 5, nota 7.

¹⁸ Directiva din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora (JO L 158, p. 77).

¹⁹ A se vedea, în contextul Directivei privind libera circulație: cauza 327/82, *Ekro*, 18 ianuarie 1984, punctul 11; cauza C-316/85, *Lebon*, 18 iunie 1987, punctul 21; cauza C-98/07, *Nordania Finans și BG-Factoring*, 6 martie 2008, punctul 17 și cauza C-523/07, *A*, aprilie 2009, punctul 34; cauza C-83/11, *Rahman și alții*, 5 septembrie 2012, punctul 24.

²⁰ În temeiul Directivei privind libera circulație, statele membre au obligația de a promova reîntregirea familiei pentru rudele pe linie ascendentă, în timp ce, în conformitate cu Directiva privind reîntregirea familiei, aceasta reprezintă o derogare permisă numai sub rezerva îndeplinirii unor condiții.

²¹ Prin analogie cu cauza C-316/85, *Lebon*, 18 iunie 1987, punctele 21-22; cauza C-200/02, *Zhu și Chen*, 9 octombrie 2004, punctul 43; C-1/05, *Jia*, 9 ianuarie 2007, punctele 36-37; și cauza C-83/11, *Rahman și alții*, 5 septembrie 2012, punctele 18-45; cauzele C-356/11 și C-357/11, *O. & S.*, 6 decembrie 2012, punctul 56.

²² Prin analogie cu cauza C-83/11, *Rahman și alții*, 5 septembrie 2012, punctul 23.

pentru a-și satisface nevoile de bază în țara lor de origine sau în țara din care au venit în momentul în care au depus cererea de reîntregire a familiei cu scopul de a se alătura susținătorului reîntregirii²³. Nu există nicio cerință cu privire la nivelul sprijinului material oferit sau la nivelul standardului de viață pentru a stabili necesitatea sprijinului financiar din partea susținătorului reîntregirii²⁴. Statutul de membri de familie dependenți nu presupune dreptul la plata unei întrețineri²⁵. Statele membre pot impune cerințe speciale în ceea ce privește natura sau durata dependenței, pentru a se asigura că dependența este autentică și stabilă și că nu a fost instituită cu unicul scop de a obține intrarea și șederea pe teritoriul său. Cu toate acestea, este necesar ca cerințele respective să fie în concordanță cu semnificația normală a formulării referitoare la dependență de la articolul 4 și să nu afecteze eficiența dispoziției²⁶.

Conceptul de „**sprijin familial necesar**” pentru o rudă de gradul întâi pe linie ascendentă, menționat la articolul 4 alineatul (2) litera (a), nu ar trebui să fie considerat ca fiind exclusiv material și lasă statelor membre o marjă de apreciere pentru a decide ce nivel de sprijin este considerat „sprijin necesar”. Cerința este îndeplinită în cazul în care niciun alt membru de familie din țara de origine nu sprijină, de drept sau de fapt, persoana respectivă, și anume, nimeni nu ar putea înlocui susținătorul reîntregirii sau soțul/soția acestuia în ceea ce privește sarcinile legate de îngrijirea de zi cu zi. Situația ar trebui să fie evaluată în funcție de circumstanțele cazului respectiv.

Toate dispozițiile cuprinse în această secțiune trebuie să fie aplicate în conformitate cu principiul nediscriminării, consacrat în special la articolul 21 din Cartă, astfel cum s-a arătat la considerentul 5.

2.3. Vârsta minimă a soțului/soției

Articolul 4 alineatul (5) permite statelor membre să impună ca susținătorul reîntregirii și soțul/soția sa să aibă o anumită vârstă minimă înainte ca soțul/soția să se poată alătura susținătorului reîntregirii. Vârsta minimă stabilită nu poate depăși 21 ani. Această posibilitate poate fi utilizată doar pentru a asigura o mai bună integrare și pentru a preveni căsătoriile forțate. Prin urmare, statele membre pot să impună o vârstă minimă numai în acest scop și nu într-un mod care ar aduce atingere obiectivului directivei și efectului util al acesteia²⁷.

Articolul 5 alineatul (5) și articolul 17 obligă statele membre să acorde atenția cuvenită interesului superior al copilului minor și să efectueze o examinare individuală în ceea ce privește cererile de reîntregire a familiei. În cazul în care un stat membru impune o vârstă minimă, acesta trebuie totuși să facă o evaluare de la caz la caz a tuturor circumstanțelor relevante ale cererilor individuale. Vârsta minimă poate reprezenta un reper, însă nu poate fi utilizată ca un prag general sub care toate cererile sunt respinse sistematic, fără a lua în considerare examinarea efectivă a situației fiecărui solicitant în parte²⁸. Condiția privind vârsta minimă este

²³ Prin analogie cu cauza C-1/05, *Jia*, 9 ianuarie 2007, punctul 37.

²⁴ Dependența ar trebui să fie evaluată, în primul rând, prin analizarea faptului dacă, ținându-se seama de situația personală a fiecăruia, mijloacele financiare ale membrilor familiei le permit să aibă un nivel minim de subzistență în țara în care își au reședința obișnuită (AG Geelhoed în cauza C-1/05 *Jia*, 9 ianuarie 2007, punctul 96).

²⁵ Prin analogie cu cauza C-316/85, *Lebon*, 18 iunie 1987, punctele 21-22.

²⁶ Prin analogie cu cauza C-83/11, *Rahman și alții*, 5 septembrie 2012, punctele 36-40.

²⁷ Prin analogie cu cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 43.

²⁸ Prin analogie cu cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 48.

doar unul dintre factorii care trebuie să fie luați în considerare de către statul membru la analiza unei cereri²⁹.

Dacă evaluarea individuală arată că justificarea de la articolul 4 alineatul (5), și anume, asigurarea unei mai bune integrări și prevenirea căsătoriilor forțate, nu este aplicabilă, statele membre ar trebui să ia în considerare acceptarea unei derogări, permițând astfel reîntregirea familiei în cazurile în care cerința privind vârsta minimă nu este îndeplinită. De exemplu, atunci când din evaluarea individuală reiese clar că nu este vorba despre un abuz, de exemplu, în cazul unui copil comun.

Y este un susținător al reîntregirii familiei, resortisant al unei țări terțe, în vârstă de 30 de ani, care dorește reîntregirea familiei pentru soția sa în vârstă de 20 de ani, cu care s-a căsătorit cu doi ani în urmă și pentru cei doi copii comuni ai acestora. Soția cunoaște la nivel elementar limba statului membru. Statul membru a impus o vârstă minimă de 21 de ani.

În acest caz, vârsta minimă poate fi utilizată doar ca reper, reprezentând doar unul dintre factorii care trebuie luați în considerare la evaluarea individuală a situației. Faptul că Y și soția sa au doi copii comuni arată că o căsătorie forțată este puțin probabilă și trebuie să se țină seama, de asemenea, de interesele copiilor.

Textul articolelor 4, 7 și 8 indică în mod clar momentul în care solicitantul sau susținătorul reîntregirii ar trebui să se conformeze cerințelor. În timp ce articolul 7 începe cu termenii „la depunerea cererii de reîntregire a familiei”, articolele 4 și 8 conțin exprimările „înainte ca soțul/soția să se poată alătura susținătorului reîntregirii” și „înainte ca membrii familiei să i se poată alătura”. Prin urmare, cerința referitoare la vârsta minimă trebuie să fie îndeplinită în momentul reîntregirii efective a familiei și nu în momentul depunerii cererii. Prin urmare, ar trebui să fie posibil ca cererile să fie depuse și examinate înainte de îndeplinirea condiției privind vârsta minimă, în special având în vedere perioada potențială de prelucrare de până la nouă luni. Cu toate acestea, statele membre pot amâna reîntregirea efectivă a familiei până la atingerea vârstei minime.

3. DEPUNEREA ȘI EXAMINAREA CERERII

3.1. Depunerea cererii

Articolul 5 alineatul (1) prevede că statele membre trebuie să stabilească dacă cererea de intrare și de ședere trebuie să fie depusă de către susținătorul reîntregirii sau de către membrul sau membrii de familie în cauză. Articolul 5 alineatul (3) stabilește regula generală conform căreia cererile sunt depuse și examinate atunci când membrii familiei au reședința în afara teritoriului statului membru în care are reședința susținătorul reîntregirii.

Articolul 5 alineatul (3) al doilea paragraf și considerentul 7 permit statelor membre, în circumstanțe adecvate, să facă derogări de la regula generală menționată în primul paragraf și, prin urmare, să aplice directiva în situații în care unitatea familiei poate fi menținută încă de la începutul șederii susținătorului reîntregirii³⁰. Prin urmare, în circumstanțe adecvate, statele

²⁹ Prin analogie cu cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctele 99-101.

³⁰ Articolul 3 alineatul (5) prevede în mod explicit că statele membre au posibilitatea de a adopta sau de a menține condiții mai favorabile.

membre pot accepta cereri atunci când membrii familiei se află deja pe teritoriul lor. Statele membre dispun de o marjă largă de apreciere pentru stabilirea adecvării circumstanțelor³¹.

Statele membre pot percepe taxe administrative rezonabile și proporționale pentru o cerere de reîntregire a familiei și dispun de o marjă de apreciere limitată pentru stabilirea acestor taxe, cu condiția să nu afecteze îndeplinirea obiectivelor directivei și eficiența acesteia³². Nivelul la care sunt stabilite taxele nu trebuie să aibă ca obiect sau ca efect crearea unui obstacol în calea exercitării dreptului la reîntregirea familiei. Taxele care au un impact financiar semnificativ asupra resortisanților țărilor terțe care îndeplinesc condițiile prevăzute în directivă ar putea să-i împiedice să-și exercite drepturile conferite prin directivă și, prin urmare, ar fi în sine excesive și disproporționate³³. Taxele percepute de la resortisanții țărilor terțe și de la membrii familiilor acestora în temeiul Directivei 2003/86 ar putea fi comparate cu cele impuse propriilor cetățeni pentru eliberarea unor documente similare pentru a evalua dacă taxele aplicabile resortisanților țărilor terțe sunt proporționale, ținând seama de faptul că aceste persoane nu se află în situații identice³⁴. Pentru a promova interesul superior al copilului, Comisia încurajează statele membre să scutească cererile depuse de către minori de la plata taxelor administrative. În cazul în care viza de intrare este obligatorie într-un stat membru, condițiile de eliberare a unei astfel de vize ar trebui să fie facilitate și viza ar trebui să fie acordată fără taxe administrative suplimentare.

3.2. Dovezi justificative

În conformitate cu articolul 5 alineatul (2), o cerere de reîntregire a familiei este însoțită de

- (a) documente justificative pentru a dovedi relația de familie;
- (b) documente justificative pentru a dovedi îndeplinirea condițiilor prevăzute la articolele 4 și 6 și, după caz, 7 și 8;
- (c) copii autentificate după documentele de călătorie ale membrului (membrilor) de familie.

Statele membre dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a decide dacă este oportun și necesar să se verifice dovezile care atestă legăturile de familie prin interviuri sau alte investigații, inclusiv teste ADN. Criteriile privind oportunitatea și necesitatea implică faptul că astfel de investigații nu sunt permise în cazul în care există alte mijloace adecvate și mai puțin restrictive de a stabili existența unei legături de familie. Fiecare cerere, documentele justificative care o însoțesc și oportunitatea și necesitatea interviurilor și a altor investigații trebuie să fie evaluate de la caz la caz.

³¹ Statele membre pot lua în considerare, de exemplu, acceptarea unor derogări în cazul nou-născuților, al resortisanților țărilor terțe care sunt scutiți de viză, al unei situații în care se consideră că derogarea este în interesul superior al copilului minor, al unei relații care datează dinaintea intrării și în care partenerii au locuit împreună pentru o perioadă semnificativă de timp, al unor motive umanitare etc. Aceste exemple nu sunt exhaustive și derogările depind întotdeauna de cazurile individuale.

³² Prin analogie cu cauza C-508/10, *Comisia Europeană/Regatul Țărilor de Jos*, 26 aprilie 2012, punctele 62, 64-65.

³³ Prin analogie cu cauza C-508/10, *Comisia Europeană/Regatul Țărilor de Jos*, 26 aprilie 2012, punctele 69-70, 74 și 79.

³⁴ Prin analogie cu cauza C-508/10, *Comisia Europeană/Regatul Țărilor de Jos*, 26 aprilie 2012, punctul 77.

Pe lângă factori cum ar fi un copil comun, o perioadă anterioară de coabitare și înregistrarea parteneriatului, legătura de familie între parteneri necăsătoriți poate fi dovedită prin orice mijloace de probă fiabile care să ateste caracterul stabil și durabil al relației, cum ar fi corespondența, facturi comune, conturi bancare sau proprietatea asupra unui bun imobil etc.

3.3. Durata procedurilor

Articolul 5 alineatul (4) impune statelor membre obligația de a notifica în scris decizia cu privire la cerere imediat ce este posibil. Considerentul 13 menționează că procedura de examinare a cererilor ar trebui să fie eficientă și ușor de gestionat, ținând seama de volumul normal de lucru al administrațiilor statelor membre.

Prin urmare, ca *regulă generală*, o cerere standard, în condițiile unui volum de lucru normal, ar trebui să fie prelucrată prompt, fără întârzieri nejustificate. În mod excepțional, în cazul în care volumul de lucru depășește capacitatea administrativă sau în cazul în care cererea necesită o examinare suplimentară, *termenul maxim de nouă luni* poate fi justificat. Termenul de nouă luni începe de la data la care cererea este depusă pentru prima dată, nu din momentul notificării primirii cererii de către statul membru.

Excepția prevăzută la articolul 5 alineatul (4) al doilea paragraf privind prelungirea termenului ulterior celor nouă luni este justificată numai în *circumstanțe excepționale* legate de complexitatea examinării unei cereri specifice. Această derogare ar trebui interpretată în mod strict³⁵ și de la caz la caz. Administrația unui stat membru care dorește să se folosească de această posibilitate trebuie să justifice o astfel de prelungire, demonstrând că o complexitate excepțională a unui anumit caz determină circumstanțe excepționale. Problemele legate de capacitatea administrativă nu pot justifica o prelungire excepțională, iar orice prelungire ar trebui să fie păstrată la nivelul minim strict necesar pentru a putea lua o decizie. Circumstanțe excepționale legate de complexitatea unui anumit caz pot fi, de exemplu, necesitatea de a evalua legătura de familie în contextul mai multor unități familiale, o criză gravă în țara de origine care împiedică accesul la evidențele administrative, dificultăți în organizarea audierilor membrilor familiei în țara de origine ca urmare a condițiilor de securitate ori accesului dificil la misiunile diplomatice sau stabilirea dreptului la încredințare în cazul în care părinții sunt despărțiți.

Articolul 5 alineatul (4) prevede că decizia trebuie să fie notificată în scris și, în cazul în care cererea este respinsă, trebuie să se ofere justificări de drept și de fapt, pentru a permite solicitantului să își exercite în mod eficient dreptul de a contesta decizia în instanță³⁶.

4. CONDIȚII NECESARE PENTRU EXERCITAREA DREPTULUI LA REÎNTREGIREA FAMILIEI

4.1. Ordine publică, siguranță publică și sănătate publică

Articolul 6 alineatele (1) și (2) permite statelor membre să respingă o cerere, să retragă sau să refuze să reînnoiască permisul de ședere al unui membru al familiei pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică. Considerentul 14 oferă unele indicații cu privire la ce presupun aceste noțiuni. O persoană care dorește să beneficieze de dreptul la reîntregirea familiei nu ar trebui să reprezinte o *amenințare* la adresa ordinii publice și a siguranței publice.

³⁵ Prin analogie cu cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 43.

³⁶ A se vedea articolul 18.

Ordinea publică poate viza o condamnare pentru săvârșirea unei infracțiuni grave. Ordinea și siguranța publică se referă la cazurile în care un resortisant al unei țări terțe face parte dintr-o asociație care sprijină terorismul, care susține o asociație de acest tip sau care are aspirații extremiste.

Pe lângă cele menționate anterior, definirea noțiunilor respective este lăsată, în mare parte, la latitudinea statelor membre, sub rezerva jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului și a CJUE. Deși jurisprudența relevantă a CJUE nu privește în mod direct resortisanții țărilor terțe, aceasta poate fi utilizată, *mutatis mutandis*, drept context pentru definirea noțiunilor în cauză prin analogie³⁷.

Statele membre ar trebui să aplice principiul proporționalității atunci când evaluează o anumită cerere. Articolul 6 alineatul (2) al doilea paragraf prevede că statele membre, în momentul luării unei decizii, sunt obligate să ia în calcul circumstanțele specifice fiecărui caz (articolul 17) și gravitatea sau natura infracțiunii care aduce atingere ordinii publice sau siguranței publice sau pericolele pe care le poate crea solicitantul. Considerentul 14 prevede, de asemenea, că reîntregirea familiei poate fi refuzată doar din motive justificate în mod corespunzător.

Cerința referitoare la sănătatea *publică* nu poate fi invocată decât în cazul în care există o amenințare la adresa publicului larg care nu poate fi prevenită cu ușurință prin măsuri sanitare de protecție. Dispozițiile similare din Directiva privind rezidenții pe termen lung pot contribui la definirea sănătății publice în contextul reîntregirii familiei, întrucât dispozițiile respective se aplică unor situații similare, vizează, de asemenea, resortisanții țărilor terțe și urmăresc același scop³⁸.

Ca atare, singurele boli care pot fi considerate ca fiind o amenințare la adresa sănătății publice sunt cele definite de documentele relevante ale Organizației Mondiale a Sănătății, precum și alte boli infecțioase sau contagioase provocate de paraziți care fac obiectul dispozițiilor de protecție față de cetățenii din țara gazdă. Statele membre pot solicita un examen medical pentru a se asigura că membrii de familie nu suferă de bolile respective. Astfel de examene medicale nu trebuie să fie efectuate în mod sistematic.

4.2. Cerința privind locuința

În conformitate cu articolul 7 alineatul (1) litera (a), statele membre pot cere dovada că susținătorul reîntregirii dispune de o locuință considerată normală pentru o familie de dimensiuni comparabile în aceeași regiune și care corespunde standardelor generale de sănătate și de siguranță în vigoare în statul membru în cauză. Evaluarea locuinței rămâne la latitudinea statelor membre, dar criteriile adoptate nu pot avea caracter discriminatoriu și această dispoziție stabilește limita superioară a ceea ce poate fi cerut. Criteriile privind dimensiunea, igiena și siguranța nu pot fi mai stricte decât pentru o locuință ocupată de o familie comparabilă (în ceea ce privește numărul de membri și statutul social) care locuiește în aceeași regiune. Formularea „aceeași regiune” ar trebui interpretată ca unități geografice între care pot exista diferențe în materie de standarde, de exemplu, la nivel municipal sau la nivel regional. Criteriile adoptate de statele membre ar trebui să fie transparente și clar specificate în legislația națională.

³⁷ Deși contextul, scopul și regimul juridic al Directivei 2004/38/CE nu sunt aceleași, jurisprudența menționată în secțiunea 3 din Orientările din 2009 referitoare la Directiva privind libera circulație [COM(2009) 313 final, p. 10-14], poate să servească, *mutatis mutandis*, drept context pentru statele membre și instanțele naționale.

³⁸ Articolul 18 din Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung.

Scopul dispoziției este de a asigura o locuință adecvată pentru susținătorul reîntregirii și membrii familiei acestuia. Prin urmare, îndeplinirea cerinței poate fi analizată fie pe baza situației susținătorului reîntregirii în momentul depunerii cererii, fie pe baza unei prognoze întemeiate cu privire la locuința preconizată a fi disponibilă în momentul în care membrul (membrii) de familie ai susținătorului reîntregirii i se vor alătura acestuia.

Un contract de închiriere sau de vânzare-cumpărare poate, de exemplu, să servească drept mijloc de probă. Un contract de închiriere cu durată limitată poate fi considerat insuficient. În cazul în care există perioade de așteptare și de prelucrare îndelungate, solicitarea ca această condiție să fie îndeplinită în momentul depunerii cererii poate fi disproporționată și poate aduce atingere obiectivului și efectului util al directivei, deoarece aceasta ar putea reprezenta o povară suplimentară considerabilă pentru susținătorul reîntregirii din punct de vedere financiar și administrativ. În astfel de circumstanțe specifice, Comisia încurajează statele membre să aplice o anumită flexibilitate. Acestea ar putea, de exemplu, să accepte ca dovadă un contract de închiriere condiționat care ar intra în vigoare odată ce reîntregirea familiei a fost aprobată și membrii familiei au intrat efectiv pe teritoriul statului membru.

4.3. Cerința privind asigurarea de sănătate

În conformitate cu articolul 7 alineatul (1) litera (b), statele membre pot cere dovada că susținătorul reîntregirii dispune de asigurare de sănătate pentru sine și pentru membrii familiei sale care acoperă toate riscurile acoperite în mod normal pentru propriii resortisanți.

În cazul în care statul membru în cauză are o asigurare de sănătate universală obligatorie care este, de asemenea, disponibilă și obligatorie pentru rezidenții care sunt resortisanți ai țărilor terțe, îndeplinirea cerinței trebuie să fie presupusă. Comisia consideră că impunerea unei asigurări de sănătate private suplimentare ar constitui o povară inutilă și ar aduce atingere obiectivului și efectului util al directivei. În cazul în care statul membru dispune de un sistem bazat pe cotizații benevole, cerința poate fi îndeplinită prin:

(a) un sistem de asigurări de sănătate condiționate emise la acceptarea unei cereri de reîntregire a familiei pentru un membru al familiei sau

(b) o asigurare de sănătate privată care acoperă riscurile care sunt, în mod normal, acoperite de o asigurare de sănătate pentru resortisanții statului membru.

4.4. Cerința privind resursele suficiente

În conformitate cu articolul 7 alineatul (1) litera (c), statele membre pot cere dovada că susținătorul reîntregirii dispune de resurse stabile și constante suficiente pentru a se întreține pe sine și pe ceilalți membri ai familiei fără a recurge la sistemul de ajutor social al statului membru în cauză. În cauza *Chakroun*, CJUE a stabilit că, întrucât autorizarea reîntregirii familiei este regula generală, această posibilitate trebuie să fie interpretată în mod strict. Prin urmare, marja recunoscută ca fiind deținută de statele membre nu trebuie să fie utilizată într-un mod care ar aduce atingere obiectivului și efectului util al directivei³⁹. CJUE a specificat, de asemenea, că această posibilitate trebuie să fie exercitată având în vedere articolul 7 și articolul 24 alineatele (2) și (3) din Cartă, conform cărora statele membre trebuie să examineze cererile de reîntregire a familiei în interesul copiilor în cauză și în vederea promovării vieții de familie⁴⁰.

³⁹ Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 43; cauzele C-356/11 și C-357/11, *O. & S.*, 6 decembrie 2012, punctul 74.

⁴⁰ Cauzele C-356/11 și C-357/11, *O. & S.*, 6 decembrie 2012, punctul 82.

Evaluarea **stabilității** și a **regularității** resurselor trebuie să aibă la bază o prognoză care anticipează în mod rezonabil că resursele vor fi disponibile în viitorul apropiat, astfel încât solicitantul nu va avea nevoie să recurgă la sistemul de asistență socială. În acest scop, solicitantul poate furniza dovezi că resurse de un anumit nivel sunt disponibile și se anticipează că vor rămâne disponibile în mod regulat. În general, un contract de muncă pe perioadă nedeterminată ar trebui, prin urmare, să fie considerat o dovadă suficientă.

Statele membre sunt încurajate să țină seama de realitățile de pe piața muncii, având în vedere faptul că, în special la începutul raportului de muncă, contractele de muncă pe perioadă nedeterminată pot fi din ce în ce mai rare. În cazul în care solicitantul face dovada unui alt tip de contract de muncă, de exemplu un contract pe perioadă determinată care poate fi prelungit, statele membre sunt încurajate să nu respingă în mod automat cererea exclusiv din cauza naturii contractului. În astfel de cazuri, este necesară o evaluare a tuturor circumstanțelor relevante ale cazului specific.

În anumite sectoare, munca în temeiul unui contract pe perioadă determinată poate fi o practică standard, de exemplu, în sectorul tehnologiei informației, al mass-mediei sau în anumite sectoare creative, cu toate acestea, resursele pot fi stabile și disponibile în mod regulat. Alți factori relevanți pentru evaluarea disponibilității resurselor pot fi, de exemplu, calificările și competențele susținătorului reîntregirii, posturile vacante la nivel structural în domeniul de activitate al susținătorului reîntregirii sau situația de pe piața muncii în statul membru. Accesul la sumele specificate într-o anumită perioadă din trecut poate constitui, cu siguranță, un mijloc de probă, însă nu trebuie să se impună o astfel de cerință deoarece aceasta ar putea introduce o condiție și o perioadă de așteptare suplimentare, care nu au fost prevăzute în directivă, în special în cazul în care susținătorul reîntregirii se află la începutul carierei sale.

În ceea ce privește **natura** resurselor, acestea pot consta în venituri din activități salariate, dar și în alte mijloace, cum ar fi venituri din activități independente, mijloace proprii aflate la dispoziția susținătorului reîntregirii, plăți bazate pe drepturi acumulate prin contribuții precedente efectuate de către susținătorul reîntregirii sau de un membru de familie acestuia (de exemplu, pensiile pentru limită de vârstă sau pentru invaliditate).

În plus, pentru a evalua dacă resursele sunt **suficiente**, exprimarea „resurse suficiente, stabile și constante”, în contrast cu formularea „**fără a recurge la sistemul de asistență socială**”, indică faptul că cea din urmă reprezintă un criteriu esențial pentru a evalua dacă cerința privind resursele este respectată. „Asistența socială” reprezintă un ajutor acordat de autoritățile publice, la nivel național, regional sau local, la care poate recurge o persoană, în speță susținătorul reîntregirii, care nu dispune de resurse stabile, constante și suficiente pentru a se întreține pe sine și pe ceilalți membri ai familiei sale și care, pentru acest motiv, riscă să devină, în cursul șederii acestuia, o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă⁴¹. Acesta este o noțiune autonomă de drept a Uniunii, care nu poate fi definită prin referire la noțiuni de drept național⁴². CJUE a susținut că această noțiune trebuie interpretată ca vizând ajutorul general care acoperă o lipsă de resurse stabile, constante și suficiente, și nu ajutorul special care permite să se facă față unor necesități extraordinare sau neprevăzute⁴³. Prin urmare, expresia „a recurge la sistemul de asistență socială” nu permite unui stat membru să refuze reîntregirea familiei unui susținător al reîntregirii care dovedește că dispune de

⁴¹ Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 46; a se vedea, prin analogie, cauza C-140/12, *Brey*, 19 septembrie 2013, punctul 61.

⁴² Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 45.

⁴³ Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 49.

resurse stabile, constante și suficiente pentru a se întreține pe sine și pe membrii familiei sale, dar care, având în vedere nivelul resurselor respective, poate totuși solicita o asistență specială pentru acoperirea unor costuri excepționale, stabilite în mod individual, necesare asigurării întreținerii sale, scutiri de impozite acordate, în funcție de venituri, de autoritățile locale sau măsuri de sprijinire a veniturilor⁴⁴.

Statele membre pot ține seama de **nivelul salariilor și al pensiilor minime naționale**, precum și de **numărul membrilor familiei** susținătorului reîntregirii atunci când evaluează resursele acestuia și determină nivelul de asistență socială. În cauza Chakroun, CJUE a subliniat că această opțiune trebuie să fie interpretată în mod strict și trebuie utilizată într-un mod care să nu aducă atingere obiectivului și efectului util al directivei⁴⁵. Prin urmare, salariile minime naționale ar trebui să fie privite ca limita superioară a condiției pe care o pot impune statele membre, cu excepția cazului în care statele membre aleg să țină seama de numărul membrilor familiei.

De asemenea, statele membre pot să indice o anumită sumă ca **sumă de referință**, însă, având în vedere faptul că nevoile pot varia considerabil de la o persoană la alta, acestea nu au dreptul să impună un nivel minim de venit sub care toate cererile de reîntregire a familiei sunt respinse indiferent de examinarea efectivă a situației fiecărui solicitant, în conformitate cu articolul 17⁴⁶. Prin urmare, o cerere nu poate fi respinsă pentru unicul motiv că resursele solicitantului nu ajung la nivelul sumei de referință. Este necesară o evaluare individuală a tuturor elementelor unui caz specific înainte de a lua o decizie cu privire la o cerere.

CJUE a susținut, *în principiu*, că resursele susținătorului reîntregirii sunt cele care fac obiectul examinării individuale a cererilor de reîntregire impuse de directivă, și nu resursele resortisantului unei țări terțe pentru care se solicită acordarea unui drept de ședere în scopul reîntregirii familiei⁴⁷. În același timp, prin utilizarea expresiei „în principiu”, CJUE sugerează că statele membre pot alege să țină seama de resursele membrilor familiei sau că se pot face derogări de la această regulă în cazuri individuale, justificate de circumstanțe individuale⁴⁸.

În final, CJUE a susținut, de asemenea, că legislația națională care aplică această cerință nu trebuie să facă o distincție între legăturile de familie anterioare și cele ulterioare intrării susținătorului reîntregirii pe teritoriul statului membru. Capacitatea unui susținător al reîntregirii de a dispune de resurse constante și suficiente pentru a se întreține pe sine și pe membrii familiei sale nu este deloc susceptibilă să depindă de momentul în care acesta și-a constituit familia⁴⁹.

⁴⁴ Cauzele C-356/11 și C-357/11, *O. & S.*, 6 decembrie 2012, punctul 73; cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 52.

⁴⁵ Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctele 43 și 47.

⁴⁶ Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 48.

⁴⁷ Cauzele C-356/11 și C-357/11, *O. & S.*, 6 decembrie 2012, punctul 72.

⁴⁸ În schimb, în momentul reînnoirii permisului de ședere, articolul 16 alineatul (1) litera (a) impune obligația ca statele membre să ia în considerare contribuțiile membrilor familiei la veniturile gospodăriei, în cazul în care susținătorul reîntregirii nu dispune de suficiente resurse fără a recurge la sistemul de asistență socială. Întrucât nu există nicio dispoziție explicită prin care se interzice acest lucru, statele membre pot să ia în considerare, de asemenea, contribuțiile membrilor familiei în momentul în care se depune cererea de eliberare a primului permis de ședere.

⁴⁹ Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctele 64-66.

4.5. Măsurile de integrare

Comisia recunoaște marja de apreciere de care dispun statele membre pentru a decide dacă solicită resortisanților țărilor terțe să se conformeze măsurilor privind integrarea și pentru a elabora măsurile cele mai adecvate în propriul context național⁵⁰. Cu toate acestea, Comisia subliniază faptul că obiectivul unor astfel de măsuri este de a facilita integrarea membrilor de familie. Admisibilitatea măsurilor depinde de faptul dacă acestea servesc scopului în cauză și dacă respectă principiul proporționalității. Prin urmare, admisibilitatea măsurilor depinde de accesibilitatea, elaborarea și organizarea acestora și de faptul dacă măsurile sau impactul lor servesc altor scopuri decât integrarea. Dacă măsurile de integrare sunt, de fapt, utilizate pentru a limita reîntregirea familiei, aceasta ar conduce la o cerință suplimentară pentru reîntregirea familiei. Acest lucru ar aduce atingere obiectivului directivei, care este de a promova reîntregirea familiei, și efectului util al acesteia⁵¹.

Prin urmare, statele membre pot impune membrilor de familie o cerință de respectare a măsurilor de integrare în conformitate cu articolul 7 alineatul (2), însă aceasta nu poate constitui o condiție absolută de care depinde dreptul la reîntregirea familiei. Natura **măsurilor de integrare** de la articolul 7 alineatul (2) este diferită de condițiile prevăzute la articolul 4 alineatul (1) și la articolul 7 alineatul (1). În primul rând, articolul 4 alineatul (1) – numai drept clauză de standstill⁵² – permite statelor membre să verifice îndeplinirea **condiției de integrare** de către copiii cu vârste de peste 12 ani care sosesc independent de ceilalți membri ai familiei lor, *înainte de a autoriza* intrarea și șederea acestora⁵³. În al doilea rând, în temeiul articolului 7 alineatul (1), statele membre pot solicita dovezi că cerințele sunt îndeplinite sau pot fi îndeplinite pe baza unei prognoze rezonabile. Prin urmare, acestea pot fi considerate **condiții prealabile** pe care susținătorul reîntregirii trebuie să le îndeplinească *înainte* ca statele membre să *autorizeze* intrarea și șederea membrilor de familie.

În schimb, articolul 7 alineatul (2) permite statelor membre să solicite resortisanților țărilor terțe să respecte **măsurile de integrare**. Statele membre pot cere membrilor de familie să facă anumite eforturi pentru a demonstra că sunt de acord cu integrarea, de exemplu prin impunerea participării la cursuri de limbă sau de integrare, anterior sau ulterior sosirii. Având în vedere faptul că astfel de măsuri urmăresc să faciliteze procesul de integrare, aceasta implică, de asemenea, faptul că modul în care statele membre concep această posibilitate nu poate fi nelimitat.

Articolul 7 alineatul (2) se referă la posibilitatea de a solicita unui imigrant să facă eforturile necesare pentru a putea să-și desfășoare viața de zi cu zi în cadrul societății în care trebuie să se integreze și la posibilitatea statelor membre de a verifica dacă persoana în cauză arată că este dispusă să se integreze în noul său mediu, astfel cum i se cere. Pentru a verifica dacă imigrantul

⁵⁰ Cu privire la integrare, a se vedea Principiile comune de bază pentru politica de integrare a imigranților în Uniunea Europeană, Consiliul Uniunii Europene, a 2618-a reuniune a Consiliului, Justiție și afaceri interne, din 19 noiembrie 2004, 14615/04 (Presse 321) și Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor din 20 iulie 2011 privind Agenda europeană pentru integrarea resortisanților țărilor terțe, COM(2011) 455 final.

⁵¹ Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 43.

⁵² Scopul acestei clauze de standstill este de a evidenția capacitatea de integrare a copiilor la vârste mici (considerentul 12).

⁵³ Legalitatea unei astfel de distincții între diferite categorii de persoane a fost confirmată în cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctul 75.

este dispus să se integreze, se poate utiliza un examen privind competențele de bază considerate necesare în acest scop. Examenul ar trebui să țină seama de gen, pentru a lua în considerare situația specifică a anumitor femei care ar putea, de exemplu, să aibă un nivel scăzut de educație. Gradul de dificultate a examenului, costul participării la acesta, accesibilitatea materialului didactic necesar în vederea pregătirii pentru examen sau accesibilitatea examenului în sine nu trebuie să constituie, în fapt, bariere care complică îndeplinirea acestui scop⁵⁴. Cu alte cuvinte, măsurile de integrare pe care un stat membru le poate solicita nu pot conduce la o obligație de performanță, care constituie, de fapt, o măsură care limitează posibilitatea de reîntregire a familiei. Dimpotrivă, măsurile trebuie să contribuie la succesul reîntregirii familiei.

De asemenea, măsurile de integrare trebuie să fie proporționale și trebuie să fie aplicate cu flexibilitatea necesară pentru a garanta că, de la caz la caz și ținând seama de circumstanțele specifice, reîntregirea familiei poate fi aprobată chiar și în cazul în care cerințele privind integrarea nu sunt îndeplinite⁵⁵. Prin urmare, statele membre trebuie să ofere posibilitatea efectivă a unei scutiri, a unei amânări sau a altor forme de măsuri de integrare în cazul unor aspecte specifice sau al unor circumstanțe personale ale imigrantului în cauză.

Circumstanțele individuale specifice care pot fi luate în considerare sunt, de exemplu, capacitățile cognitive, poziția vulnerabilă a persoanei în cauză, cazuri speciale de inaccesibilitate a mijloacelor de predare sau de examinare sau alte situații de dificultăți excepționale. O atenție deosebită ar trebui să se acorde, de asemenea, faptului că, în unele părți ale lumii, femeile și fetele au un acces mai limitat la educație și ar putea avea un nivel de educație mai scăzut decât bărbații. Prin urmare, statele membre nu pot refuza intrarea și șederea pe teritoriul lor a unui membru de familie menționat la articolul 4 alineatul (1) numai pentru motivul că acesta, atunci când se afla încă în străinătate, nu a promovat examenul de integrare prevăzut în legislația statului membru respectiv⁵⁶.

Comisia consideră că statele membre ar trebui să pună la dispoziția membrilor de familie măsurile necesare de integrare, pentru ca aceștia să afle mai multe despre noua lor țară de reședință și să dobândească competențe lingvistice care pot facilita procesul de integrare. Prin urmare, Comisia consideră că cursurile de limbă și de integrare ar trebui să fie oferite într-un mod accesibil (disponibile în mai multe locuri), să fie gratuite sau cel puțin să aibă un cost accesibil și să fie adaptate nevoilor individuale, inclusiv nevoilor specifice în funcție de gen (de exemplu, facilități pentru îngrijirea copilului). Deși măsurile de integrare anterioare plecării îi pot sprijini pe migranți să se pregătească pentru noua lor viață în țara gazdă prin furnizarea de informații și de formare înainte de migrare, este posibil ca măsurile de integrare să fie adesea mai eficiente în țara gazdă.

4.6. Perioada de așteptare

Articolul 8 menține o marjă limitată de apreciere pentru statele membre, care, în temeiul acestuia, au posibilitatea de a solicita o perioadă maximă de doi ani de ședere legală înainte ca

⁵⁴ Statisticile și evaluarea impactului politicii privind calitatea pot constitui indicii care arată că anumite măsuri constituie, de fapt, obstacole în calea reîntregirii familiei.

⁵⁵ Refuzul automat al reîntregirii familiei în urma nepromovării unui examen de integrare ar putea reprezenta o încălcare a articolului 17, a articolului 5 alineatul (5) și a articolului 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

⁵⁶ Singurul caz în care problemele de integrare pot conduce la un refuz se regăsește la articolul 4 alineatul (1) ultimul paragraf, în cazul în care statul membru a confirmat că o condiție pentru integrare nu a fost îndeplinită.

membrii de familie să se poată alătura susținătorului reîntregirii. În cazul în care un stat membru alege să exercite această opțiune, acesta nu poate să impună o perioadă de așteptare generală aplicată în același mod tuturor solicitanților, fără a ține seama de circumstanțele particulare ale cazurilor specifice și de interesul superior al copiilor minori⁵⁷. CJUE a subliniat că durata șederii în statul membru este doar unul dintre factorii de care trebuie să țină seama statul membru atunci când analizează o cerere și că nu se poate impune o perioadă de așteptare fără a ține seama, în cazuri specifice, de toți factorii relevanți, luând în considerare în același timp în mod corespunzător interesul superior al copilului⁵⁸.

Scopul dispoziției este de a permite statelor membre să se asigure că reîntregirea familiei are loc în condiții favorabile, după ce susținătorul reîntregirii a locuit în țara gazdă o perioadă de timp suficient de lungă pentru a se presupune că membrii familiei acestuia se vor instala ușor și vor manifesta un anumit nivel de integrare⁵⁹. Admisibilitatea, în temeiul directivei, a unei perioade de așteptare și durata acesteia depind de faptul dacă o astfel de cerință servește acestui scop și respectă principiul proporționalității. Pentru a evita afectarea vieții de familie în mod disproportionat, Comisia încurajează statele membre să mențină perioadele de așteptare cât de scurte este strict necesar pentru îndeplinirea scopului dispoziției, în special în cazurile în care sunt implicați copiii minori.

Comisia consideră că, pentru a determina durata „șederii legale” a unui susținător al reîntregirii, trebuie să se ia în considerare orice perioadă de timp în care acesta a locuit pe teritoriul unui stat membru în conformitate cu legislația națională a acestuia, începând din prima zi. Șederea poate avea la bază un permis de ședere sau orice alt titlu care permite șederea din punct de vedere juridic. Cu toate acestea, perioadele de ședere neregulamentară, inclusiv perioadele de tolerare și perioadele de amânare a returnării, ar trebui să fie excluse.

Statele membre pot impune ca șederea legală să fie neîntreruptă, dat fiind scopul dispoziției, și anume, atingerea unui anumit nivel de stabilitate și de integrare. Cu toate acestea, întreruperile care nu pun în pericol acest scop pot fi permise. Acestea pot include, de exemplu, absențele temporare (de exemplu, călătoriile de afaceri, vacanțele sau vizitele la membrii familiei în țara de origine etc.) sau perioade scurte de ședere ilegală (de exemplu, depășirea datei de expirare a unui permis de ședere ca urmare a depunerii cu întârziere a cererii de prelungire sau a întârzierii prelucrării). Perioadele de ședere legală înainte de obținerea de către un susținător al reîntregirii a unui permis de ședere valabil pe o perioadă de cel puțin un an, în conformitate cu articolul 3 alineatul (1), ar trebui, de asemenea, să fie eligibile pentru a calcula durata șederii legale.

X este un resortisant al unei țări terțe care a avut reședința în mod legal într-un stat membru pentru o perioadă neîntreruptă de nouă luni. Astăzi X primit un permis de ședere valabil pentru un an, care poate fi reînnoit pe perioadă nedeterminată. X dorește ca soția sa din țara terță să i se alătore și depune o cerere de reîntregire a familiei; acesta se întreabă când poate veni soția sa.

Statul membru a stabilit o perioadă de așteptare și, în cazul lui X, consideră că durata maximă de ședere legală de doi ani este proporțională pentru a permite ca reîntregirea familiei să aibă loc în condiții favorabile. În acest caz, soția lui X poate să i se alătore la sfârșitul perioadei de așteptare rămase, mai precis după încă 15 luni.

⁵⁷ Articolul 17 și articolul 5 alineatul (5).

⁵⁸ Cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctele 99-101.

⁵⁹ Cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctele 97-98.

În opinia Comisiei, perioada de așteptare nu include perioada necesară pentru examinarea cererii de către statele membre, în conformitate cu articolul 5 alineatul (4)⁶⁰. Ambele perioade pot să înceapă și să se încheie în momente diferite și pot să se suprapună sau nu, după caz. Comisia consideră că cererea poate fi depusă încă din momentul în care susținătorul reîntregirii deține un permis de ședere valabil pentru cel puțin un an și are perspective întemeiate să obțină dreptul de ședere permanentă⁶¹, însă statele membre pot amâna îndeplinirea reîntregirii („înaintea membrilor familiei să se alăture”) până când perioada de așteptare specificată în legislație a fost îndeplinită.

Y este resortisant al unei țări terțe care tocmai a sosit într-un stat membru și a primit imediat un permis de ședere valabil pentru doi ani, care poate fi reînnoit. Y ar dori ca soțul său și cei doi copii minori ai săi să se alăture și depune o cerere de reîntregire a familiei.

În cazul lui Y, statul membru consideră că Y și soțul său manifestă deja un grad înalt de integrare. În interesul copiilor, statul membru decide că nu este necesară o perioadă de așteptare. Cu toate acestea, din cauza constrângerilor administrative, există întârzieri în prelucrarea cererilor și statul membru ia această decizie abia după o perioadă de nouă luni. În cazul lui Y, soțul și copiii acestuia pot să se alăture în momentul în care primește notificarea deciziei.

CJUE a susținut că dispozițiile directivei, cu excepția articolului 9 alineatul (2), se aplică atât unei căsătorii care a avut loc înainte ca susținătorul reîntregirii să-și stabilească reședința în statul membru, cât și unei căsătorii celebrate la o dată ulterioară⁶², prin urmare nu se poate face nicio distincție între cele două situații în ceea ce privește perioada de așteptare. Deși Comisia împărtășește preocuparea statelor membre cu privire la o posibilă folosire abuzivă a dreptului la reîntregirea familiei, opțiunea de a impune o perioadă de așteptare nu poate fi utilizată pentru unicul scop de a împiedica o utilizare abuzivă. Unicul scop al articolului 8 este de a impune un anumit nivel de ședere stabilă și de integrare pentru a se asigura că reîntregirea familiei va avea loc în condiții favorabile. Sunt disponibile mijloace mai adecvate, de exemplu, prin intermediul evaluării individuale a cazurilor, pentru a preveni căsătoriile de conveniență.

Z este o resortisantă a unei țări terțe care a avut reședința în mod legal în statul membru timp de patru ani, pe durata studenției. După absolvire, Z acceptă o ofertă de muncă și primește un nou permis de ședere pentru o perioadă de un an, care poate fi reînnoit pe perioadă nedeterminată. Între timp, Z îl întâlnește pe D, resortisant al unei țări terțe, și încep o relație. Treisprezece luni mai târziu, se căsătorește și solicită reîntregirea familiei pentru ca D să se poată alăture.

În cazul lui Z, perioada de așteptare potențială constând într-o ședere legală de maximum doi ani a fost deja îndeplinită, prin urmare D i se poate alăture lui Z de îndată ce primește notificarea deciziei.

⁶⁰ „Perioada de așteptare” este o cerință cu caracter opțional pentru exercitarea dreptului la reîntregirea familiei, în timp ce „perioada de examinare” este perioada prevăzută pentru a permite statelor membre să prelucreze și să examineze cererile.

⁶¹ Articolul 3 alineatul (1).

⁶² Cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctele 59-64.

5. INTRAREA ȘI ȘEDEREA MEMBRILOR FAMILIEI

5.1. Intrarea, vizele de lungă ședere și permisele de ședere

Articolul 13 alineatul (1) prevede că, de îndată ce o cerere de reîntregire a familiei este acceptată, statul membru este obligat să acorde membrilor familiei toate facilitățile pentru obținerea vizelor necesare. Aceasta înseamnă că, atunci când o cerere este acceptată, statele membre ar trebui să asigure o procedură rapidă de acordare a vizei, să reducă la minimum sarcina administrativă suplimentară și să evite duplicarea verificărilor cu privire la îndeplinirea cerințelor pentru reîntregirea familiei. Întrucât scopul reîntregirii familiei este de ședere pe termen lung, viza eliberată nu ar trebui să fie o viză de scurtă ședere.

În cazul în care accesul la documente de călătorie și vize este deosebit de dificil sau periculos și, prin urmare, poate constitui un risc disproporționat sau un obstacol concret în calea exercitării efective a dreptului la reîntregirea familiei, statele membre sunt încurajate să ia în considerare caracteristicile specifice ale cazului și situația din țara de origine. În circumstanțe excepționale, de exemplu, în cazul unui stat eșuat sau al unei țări cu un risc ridicat de securitate internă, statele membre sunt încurajate să accepte documente de călătorie provizorii emise de Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR), să emită un permis de liberă trecere național pentru o singură călătorie sau să ofere membrilor familiei posibilitatea de a li se elibera o viză la sosirea în statul membru.

Se permite instituirea unor taxe administrative pentru vize, însă acestea nu trebuie să fie excesive sau disproporționate. Acestea nu trebuie să aibă ca obiect sau ca efect crearea unui obstacol în calea exercitării drepturilor prevăzute în directivă și, prin urmare, să elimine efectul util al acesteia⁶³.

Articolul 13 alineatul (2) prevede că statele membre trebuie să acorde membrilor familiei un prim permis de ședere valabil timp de cel puțin un an, care poate fi reînnoit. În conformitate cu articolul 13 alineatul (3), durata permisului de ședere al membrului de familie nu ar trebui să depășească, *în principiu*, data expirării permisului de ședere al susținătorului reîntregirii. Astfel, pentru a sincroniza datele de expirare ale permiselor de ședere ale susținătorului reîntregirii și ale membrilor familiei, statele membre pot acorda permise de ședere valabile pentru o perioadă mai scurtă de un an. Cu toate acestea, sunt permise excepții de la această regulă, de exemplu, în cazul în care permisul de ședere al susținătorului reîntregirii este valabil pentru o perioadă mai mică de un an, dar este sigur că urmează să fie prelungit.

5.2. Accesul la încadrarea în muncă

Membrii familiei susținătorului reîntregirii au drept de acces la o activitate salariată sau independentă, la fel ca susținătorul reîntregirii, sub rezerva restricțiilor opționale de la articolul 14 alineatele (2) și (3). Pentru o perioadă de maximum 12 luni, statele membre pot stabili condițiile în care membrii familiei pot să își exercite activitatea. În această perioadă, statele membre pot, de asemenea, să restrângă accesul la piața forței de muncă și chiar să efectueze un test al pieței forței de muncă. După expirarea termenului de 12 luni, statele membre au obligația de a autoriza membrii familiei să exercite o activitate salariată sau independentă, cu condiția ca susținătorul reîntregirii să beneficieze de o astfel de autorizație.

Statele membre au opțiunea de a limita accesul la o activitate salariată sau la o activitate independentă pentru rudele de gradul întâi pe linie ascendentă și pentru copiii adulți

⁶³ Prin analogie cu cauza C-508/10, *Comisia Europeană/Regatul Țărilor de Jos*, 26 aprilie 2012, punctele 69 și 79.

necăsătoriți, dar nu și pentru alți membri ai familiei admiși în temeiul directivei. Accesul la încadrarea în muncă pentru membrii familiei admiși în afara domeniului de aplicare a directivei este în totalitate de competență națională. Pentru a promova integrarea membrilor familiei⁶⁴, pentru a lupta împotriva sărăciei și pentru a evita pierderea calificării acestora, Comisia recomandă reducerea la minimum a restricțiilor privind accesul la piața forței de muncă pentru membrii familiei, în special pentru femeile migrante.

5.3. Accesul la permisul de ședere autonom

Articolul 15 alineatul (1) prevede că, după cinci ani de ședere, cel târziu, și în cazul în care nu s-a acordat un permis de ședere din alte motive, statele membre trebuie să elibereze, la cerere, un permis de ședere autonom, independent de susținătorul reîntregirii, soțului/soției sau partenerului necăsătorit și copilului care a devenit major. Reședința trebuie înțeleasă ca ședere legală și Comisia subliniază că statele membre au posibilitatea de a acorda permisul mai devreme. În cazul ruperii legăturii de familie, dreptul la un permis de ședere autonom trebuie, în orice caz, să fie acordat în continuare soțului/soției sau partenerului necăsătorit, dar statele membre sunt autorizate să excludă un copil major. În timp ce articolul 15 alineatul (4) prevede că dreptul intern stabilește condițiile de acordare a permisului de ședere autonom, articolul 15 alineatul (3) menționează că ruperea legăturii de familie poate include văduvia, separarea, divorțul, decesul etc.

Articolul 15 alineatul (2) și alineatul (3) (prima teză) permite statelor membre să elibereze un permis de ședere autonom în orice moment copiilor majori și rudelor de gradul întâi pe linie ascendentă cărora li se aplică articolul 4 alineatul (2) și, la cerere, oricărei persoane care a intrat pe teritoriul statului membru în scopul reîntregirii familiei, în caz de văduvie, divorț, separare sau deces al rudelor de gradul întâi pe linie ascendentă sau descendentă.

Articolul 15 alineatul (3) (a doua teză) prevede că statele membre trebuie să elibereze un permis de ședere autonom în situații deosebit de dificile oricăror membri ai familiei care au intrat pe teritoriul statului membru respectiv în scopul reîntregirii familiei. Statele membre trebuie să prevadă dispoziții în dreptul intern în acest sens. Situațiile deosebit de dificile trebuie să fi fost cauzate de situația familială sau de ruperea legăturii de familie, nu de alte cauze. Exemple de situații deosebit de dificile pot fi, de exemplu, cazurile de violență domestică împotriva femeilor și copiilor, anumite cazuri de căsătorii forțate, riscul de mutilare a organelor genitale ale femeii sau cazurile în care persoana s-ar afla într-o situație familială deosebit de dificilă dacă ar fi obligată să se întoarcă în țara de origine.

6. REÎNTREGIREA FAMILIEI BENEFICIARILOR DE PROTECȚIE INTERNAȚIONALĂ

6.1. Refugiați

Capitolul V din directivă stabilește o serie de derogări de la articolele 4, 5, 7 și 8, creând condiții mai favorabile pentru reîntregirea familiei refugiaților. Derogările impun obligații pozitive precise pentru statele membre, cu drepturi individuale corespunzătoare definite clar, impunându-le să autorizeze reîntregirea familiei pentru anumiți membri ai familiei unui refugiat în condiții mai favorabile, fără să li se permită o marjă de apreciere⁶⁵.

⁶⁴ A se vedea considerentul 15.

⁶⁵ Prin analogie cu cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctul 60.

În același timp, directiva permite statelor membre să limiteze aplicarea condițiilor mai favorabile, restrângându-le la:

(1) legături de familie anterioare intrării [articolul 9 alineatul (2)],

(2) cererile depuse în termen de trei luni de la data acordării statutului de refugiat [articolul 12 alineatul (1) al treilea paragraf] și

(3) familii pentru care reîntregirea familiei este imposibilă într-o țară terță cu care susținătorul reîntregirii și/sau membrii familiei au legături speciale [articolul 12 alineatul (1) al doilea paragraf].

Cu toate acestea, statele membre nu trebuie să utilizeze marja de manevră într-un mod care ar aduce atingere obiectivului directivei și efectului util al acesteia⁶⁶. Statele membre ar trebui să transpună și să aplice dispozițiile, acordând o atenție specială luării în considerare a situației speciale a refugiaților care au fost constrânși să își părăsească țara și care îi împiedică să ducă o viață de familie normală în țara lor⁶⁷. Comisia încurajează exemplul mai multor state membre care nu aplică restricțiile cu caracter opțional sau care sunt mai permissive, recunoscând situația problematică a refugiaților și dificultățile cu care aceștia se confruntă adesea în solicitarea reîntregirii familiei⁶⁸.

În conformitate cu articolul 12 alineatul (1), statele membre nu au dreptul să solicite refugiatului și/sau membrului (membrilor) familiei acestuia să furnizeze dovezi⁶⁹ cu privire la îndeplinirea de către refugiat a condițiilor de la articolul 7, și anume, cele legate de locuință, asigurarea de sănătate, resurse suficiente și măsurile de integrare. Cu toate acestea, măsurile de integrare pot fi aplicate de îndată ce persoanelor respective li s-a acordat dreptul la reîntregirea familiei [articolul 7 alineatul (2) al doilea paragraf]. Întrucât această regulă face parte din dispozițiile generale și nu din capitolul V, aceasta are întâietate în raport cu articolul 9 alineatul (2), care permite statelor membre să limiteze dispozițiile mai favorabile la refugiații ale căror legături de familie sunt anterioare intrării pe teritoriu. În consecință, în ceea ce privește o familie nucleară formată după intrarea refugiatului care este susținătorul reîntregirii, deși capitolul V nu se aplică, măsurile de integrare pot, de asemenea, să fie aplicate numai după ce reîntregirea familiei a fost aprobată.

Comisia subliniază faptul că dispozițiile capitolului V trebuie interpretate ținând seama de principiile prevăzute la articolul 5 alineatul (5) și la articolul 17. Prin urmare, atunci când examinează cererile de reîntregire a familiei înaintate de refugiați, statele membre trebuie să efectueze o evaluare echilibrată și rezonabilă a tuturor intereselor implicate, în fiecare caz în parte, ținând seama în același timp în mod corespunzător de interesul superior al copiilor

⁶⁶ Prin analogie cu cauza C-578/08, *Chakroun*, 4 martie 2010, punctul 43.

⁶⁷ Considerentul 8.

⁶⁸ Dificultăți precum procesul adeseori îndelungat de urmărire a membrilor familiei, furnizarea documentelor și obținerea documentelor oficiale, relațiile cu autoritățile (potențial ostile) din țara lor de origine etc. într-o perioadă de timp limitată.

⁶⁹ În ceea ce privește cererile referitoare la membrii familiei nucleare menționați la articolul 4 alineatul (1).

minori⁷⁰. Niciun factor considerat în mod separat nu poate determina în mod automat o decizie; fiecare dintre aceștia intră în ecuație ca unul dintre factorii relevanți⁷¹.

6.1.1. Membrii de familie

În conformitate cu articolul 10 alineatul (1), definiția membrilor familiei de la articolul 4 se utilizează pentru a defini membrii familiei refugiaților, ceea ce exclude orice definiții mai stricte sau cerințe suplimentare. Toate restricțiile obligatorii și opționale prevăzute la articolul 4 se aplică, de asemenea, cum ar fi excluderea căsătoriei poligame, cu excepția articolul 4 alineatul (1) al treilea paragraf, care nu se aplică copiilor refugiaților.

Articolul 10 alineatul (2) permite în mod explicit statelor membre să extindă domeniul de aplicare, acordându-le acestora posibilitatea de a autoriza reîntregirea familiei pentru alți membri ai familiei care nu sunt menționați la articolul 4, în cazul în care aceștia se află în întreținerea refugiatului. Statele membre sunt încurajate să își utilizeze marja de apreciere în modul cel mai umanitar posibil, întrucât articolul 10 alineatul (2) nu impune nicio restricție privind gradul de rudenie al „altor membri de familie”. Comisia încurajează statele membre să ia în considerare, de asemenea, persoanele care nu sunt înrudite din punct de vedere biologic, dar care sunt îngrijite în cadrul unității familiale, de exemplu, copiii aflați în plasament, chiar dacă statele membre își păstrează competența exclusivă în acest sens. Noțiunea de dependență este factorul determinant.

6.1.2. Lipsa documentelor justificative oficiale

Articolul 11 prevede că articolul 5 se aplică la depunerea și examinarea cererii, sub rezerva derogării cu privire la documentele justificative oficiale de la articolul 11 alineatul (2). Astfel, în conformitate cu articolul 5 alineatul (2), statele membre pot avea în vedere documente justificative pentru a stabili legătura de familie, precum și interviuri și alte investigații care se pot realiza dacă este oportun și necesar.

Cu toate acestea, situația specială a refugiaților care au fost nevoiți să își părăsească țara presupune că este adesea imposibil sau periculos pentru refugiați sau membrii familiei acestora să prezinte documente oficiale sau să intre în contact cu autoritățile diplomatice sau consulare din țara lor de origine.

Articolul 11 alineatul (2) afirmă explicit, fără a lăsa o marjă de apreciere, că lipsa documentelor justificative nu poate fi unicul motiv pentru respingerea unei cereri și obligă statele membre, în astfel de situații, „să țină seama de alte dovezi” ale existenței legăturii de familie. Întrucât astfel de „alte dovezi” trebuie să fie evaluate în conformitate cu legislația națională, statele membre dispun de o anumită marjă de apreciere, totuși acestea ar trebui să adopte norme clare care reglementează cerințele legate de dovezi. Exemple de „alte dovezi” pentru a stabili legăturile de rudenie pot fi declarații orale și/sau scrise de la solicitanți, interviuri cu membri ai familiei sau anchete efectuate asupra situației în străinătate. Declarațiile pot, de exemplu, să fie coroborate cu elemente doveditoare precum documente, materiale audiovizuale, orice documente sau elemente fizice (de exemplu diplome, dovada unor transferuri de bani etc.) sau cunoașterea unor fapte specifice.

⁷⁰ Prin analogie cu cauzele C-356/11 și C-357/11, *O. & S.*, 6 decembrie 2012, punctul 81; cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctele 62-64.

⁷¹ Prin analogie cu cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctele 66, 88, 99 și 100.

Evaluarea individuală de la articolul 17 prevede ca statele membre să ia în considerare toți factorii relevanți atunci când examinează dovezile furnizate de solicitant, inclusiv vârsta, sexul, educația, contextul și statutul social, precum și aspectele culturale specifice. Comisia consideră că, în cazul în care persistă suspiciuni importante după examinarea altor tipuri de dovezi sau în cazul în care există indicii semnificative ale unei intenții de fraudă, testarea ADN poate fi utilizată ca ultim recurs⁷². În astfel de cazuri, Comisia consideră că statele membre ar trebui să respecte principiile Înalțului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICNUR) cu privire la testarea ADN⁷³.

Directiva nu împiedică statele membre să perceapă taxe refugiaților sau solicitanților pentru testele ADN sau alte investigații. Cu toate acestea, taxele nu pot fi excesive sau disproporționate astfel încât să aibă ca efect crearea unui obstacol în calea exercitării drepturilor prevăzute în directivă și, prin urmare, să elimine efectul util al acesteia⁷⁴. În stabilirea taxei potențiale, Comisia consideră că statele membre ar trebui să ia în considerare situația specială a refugiaților și încurajează statele membre să suporte costurile unui test ADN, în special în cazul în care acesta trebuie să fie efectuat de refugiat sau de membrii familiei acestuia.

6.1.3. Excepțiile de la dispozițiile mai favorabile din capitolul V

Articolul 12 alineatul (1) al doilea paragraf permite statelor membre să nu aplice condiții mai favorabile în cazul în care reîntregirea familiei este posibilă într-o țară terță cu care susținătorul reîntregirii și/sau membrul de familie are o legătură specială. Această opțiune impune ca țara terță să fie o alternativă viabilă și, prin urmare, o țară sigură pentru susținătorul reîntregirii și membrii familiei sale. Sarcina probei privind posibilitatea reîntregirii familiei într-o țară terță revine statului membru, nu solicitantului. În special, relocarea în țara terță respectivă nu ar trebui să ridice vreun risc de persecuție sau de returnare⁷⁵ la adresa refugiatului și/sau a membrilor familiei sale, iar refugiatul ar trebui să aibă posibilitatea de a beneficia de protecție în țara respectivă în conformitate cu Convenția din 1951 privind statutul refugiaților. „Legăturile speciale” implică faptul că susținătorul reîntregirii și/sau membrul de familie al acestuia au legături familiale, culturale și sociale cu țara terță respectivă⁷⁶.

Articolul 12 alineatul (1) al treilea paragraf permite statelor membre să solicite refugiatului să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1), în cazul în care cererea de reîntregire a familiei nu este depusă în termen de trei luni de la data acordării statutului de refugiat. Refugiații se confruntă adesea cu dificultăți practice în acest interval, iar acestea pot

⁷² Ar trebui să se țină seama de faptul că testarea ADN nu poate face dovada căsătoriei și a membrilor familiei extinse sau aflați în întreținerea acestora, în special în caz de adopție, nu este întotdeauna accesibilă sau disponibilă în locurile accesibile pentru refugiați și membrii familiilor acestora și ar putea genera întâzieri semnificative în anumite cazuri.

⁷³ Înalțul Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICNUR), Notă privind testarea ADN pentru a stabili legăturile de familie în contextul refugiaților, iunie 2008, disponibilă la adresa: <http://www.refworld.org/docid/48620c2d2.html>.

⁷⁴ Prin analogie cu cauza C-508/10, *Comisia Europeană/Regatul Țărilor de Jos*, 26 aprilie 2012, punctele 69 și 79.

⁷⁵ Returnarea, sub orice formă, a unei persoane de către un stat pe teritoriul unui alt stat în care aceasta poate fi persecutată pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică; sau în cazul în care există riscul considerabil ca persoana să fie condamnată la pedeapsa cu moartea sau să fie supusă la tortură sau la alte tratamente sau pedepse inumane sau degradante.

⁷⁶ A se vedea articolul 17.

constitui un obstacol real în calea reîntregirii familiei. Prin urmare, Comisia consideră că faptul că cele mai multe state membre nu aplică limitarea respectivă constituie soluția cea mai adecvată.

Cu toate acestea, în cazul în care statele membre aleg să aplice dispoziția, Comisia consideră că acestea ar trebui să ia în considerare obstacolele obiective de ordin practic cu care se confruntă solicitantul ca fiind unul dintre factori atunci când evaluează o cerere individuală. În plus, în timp ce statele membre, în conformitate cu articolul 11 și articolul 5 alineatul (1), sunt libere să stabilească dacă ar trebui ca cererea să fie depusă de către susținătorul reîntregirii sau de către membrul familiei, situația specifică a refugiaților și a membrilor familiei acestora pot face această sarcină deosebit de dificilă sau imposibilă.

Prin urmare, Comisia consideră că statele membre, în special atunci când aplică un termen, ar trebui să prevadă posibilitatea ca susținătorul reîntregirii să depună cererea pe teritoriul statului membru în cauză pentru a garanta eficacitatea dreptului la reîntregirea familiei. În cele din urmă, în cazul în care un solicitant se confruntă cu obstacole obiective de ordin practic care îl împiedică să respecte termenul stabilit de trei luni, Comisia consideră că statele membre ar trebui să îi permită să depună o cerere parțială, care urmează să fie completată de îndată ce documentele devin disponibile sau urmărirea este finalizată cu succes. De asemenea, Comisia îndeamnă statele membre să prezinte informații clare privind reîntregirea familiei pentru refugiați în timp util și în mod inteligibil (de exemplu, atunci când le este acordat statutul de refugiat).

6.1.4. Documente de călătorie și vize de lungă ședere

Obținerea documentelor de călătorie și a vizelor de lungă ședere necesare poate fi deosebit de dificilă pentru refugiați și membrii familiilor acestora și poate constitui un obstacol real în calea reîntregirii familiei. Prin urmare, Comisia consideră că statele membre ar trebui să acorde o atenție deosebită unei astfel de situații specifice și să faciliteze obținerea documentelor de călătorie și a vizelor de lungă ședere, astfel încât refugiații să își poată exercita în mod efectiv dreptul la reîntregirea familiei. În situațiile în care este imposibil pentru refugiați și membrii familiilor acestora să obțină documente de călătorie și vize de lungă ședere naționale, statele membre sunt încurajate să recunoască și să accepte documentele de călătorie provizorii emise de Comitetul Internațional al Crucii Roșii și documentele de călătorie în temeiul Convenției⁷⁷, să elibereze permise de liberă trecere pentru o singură călătorie și să ofere membrilor familiei posibilitatea de a li se elibera o viză la sosirea în statul membru în cauză.

6.2. Persoanele care beneficiază de protecție subsidiară

Articolul 3 alineatul (2) exclude aplicarea directivei și, prin urmare, condițiile mai favorabile pentru refugiați, în cazul în care susținătorul reîntregirii:

(a) solicită statutul de refugiat, dar nu a primit încă o decizie finală,

sau beneficiază de

(b) protecție temporară sau

(c) protecție subsidiară,

sau solicită statutele respective.

⁷⁷ În conformitate cu articolul 28 din Convenția de la Geneva din 1951 privind statutul refugiaților.

Comisia subliniază că directiva nu ar trebui interpretată în sensul că aceasta obligă statele membre să refuze dreptul la reîntregirea familiei pentru beneficiarii protecției temporare sau subsidiare⁷⁸. Comisia consideră că nevoile de protecție umanitară ale persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară nu diferă de cele ale refugiaților și încurajează statele membre să adopte norme care să acorde drepturi similare refugiaților și persoanelor care beneficiază de protecție temporară ori subsidiară. Convergența ambelor statute de protecție este confirmată, de asemenea, în Directiva 2011/95/UE reformată privind calificările⁷⁹, care face parte din Pachetul UE privind azilul⁸⁰. În orice caz, inclusiv atunci când situația nu este prevăzută în legislația Uniunii Europene, statele membre sunt obligate, cu toate acestea, să respecte dispozițiile articolelor 8 și 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului⁸¹.

7. PRINCIPII GENERALE

7.1. Punerea la dispoziție a informațiilor

Directiva invită statele membre să elaboreze o serie de norme de reglementare a procedurii de examinare a cererilor de reîntregire a familiei care ar trebui să fie eficiente și ușor de gestionat, transparente și echitabile, pentru a oferi siguranța juridică necesară persoanelor vizate⁸². Pentru a îndeplini aceste criterii, statele membre ar trebui să elaboreze ghiduri practice cu informații clare, precise, detaliate pentru solicitanți și să comunice orice noi evoluții în timp util și în mod clar. Astfel de ghiduri practice ar trebui să fie disponibile la scară largă, inclusiv online⁸³ și în locurile în care se depun cererile, în cadrul consulatelor sau al altor instituții. Comisia recomandă ca ghidurile să fie disponibile în limba statelor membre, în limba locală vorbită în locul de depunere a cererii, precum și în limba engleză.

7.2. Interesul superior al copilului

Clauza orizontală de la articolul 5 alineatul (5) solicită luarea în considerare în mod primordial a interesului superior al copilului⁸⁴. Prin urmare, statele membre trebuie să aibă în vedere bunăstarea copilului și situația familiei în conformitate cu principiul respectării vieții de familie, astfel cum este recunoscut de Convenția privind drepturile copilului și Carta drepturilor fundamentale a UE.

⁷⁸ Directiva 2001/55/CE a Consiliului acordă în mod expres persoanelor care beneficiază de protecție temporară dreptul la reîntregirea cu membrii de familie ai acestora.

⁷⁹ Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate, JO L 337, 20.12.2011, p. 9.

⁸⁰ Sistemul European Comun de Azil.

⁸¹ Cauza C-256/11, *Dereci*, 15 noiembrie 2011, punctul 72; cauza C-127/08, *Metock*, 25 iulie 2008, punctul 79.

⁸² Considerentul 13.

⁸³ Pe portalul Comisiei privind imigrația în UE și pe site-urile internet naționale ale statelor membre.

⁸⁴ Articolul 24 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a UE.

CJUE a statuat că articolul 5 alineatul (5) și considerentul 2 impun ca, atunci când administrația unui stat membru examinează o cerere, în special atunci când stabilește dacă se îndeplinesc condițiile de la articolul 7 alineatul (1), directiva trebuie să fie interpretată și aplicată având în vedere respectarea vieții private și vieții de familie⁸⁵ și a drepturilor copilului⁸⁶ consacrate în Cartă⁸⁷. De asemenea, CJUE a recunoscut⁸⁸ că, pentru dezvoltarea completă și armonioasă a personalității copiilor, aceștia ar trebui să crească într-un mediu familial⁸⁹, că statele membre trebuie să se asigure că un copil nu este separat de părinții săi împotriva voinței acestora⁹⁰ și că cererile de intrare sau de părăsire a teritoriului unui stat membru în vederea reîntregirii familiei, înaintate de către un copil sau de către părinții acestuia, trebuie să fie soluționate de statele membre în mod favorabil, uman și rapid⁹¹.

În plus, CJUE a recunoscut⁹² că dreptul la respectarea vieții private și a vieții de familie trebuie să fie coroborat cu obligația de a ține seama de interesul superior al copilului⁹³, luând în considerare nevoia copilului de a menține o relație personală cu ambii părinți în mod constant⁹⁴. În consecință, atunci când un stat membru examinează o cerere, acesta trebuie să se asigure că niciun copil nu este separat de părinți împotriva voinței lor, cu excepția cazului în care statul membru decide că interesul superior al copilului necesită o astfel de separare, în conformitate cu legislația și procedurile constante. Trebuie să se furnizeze justificări pentru orice astfel de decizie, astfel încât să se garanteze un control judiciar eficace.

7.3. Abuzuri și fraude

Comisia consideră că este imperativ să se ia măsuri împotriva abuzurilor sau a fraudei cu privire la drepturile conferite de prezenta directivă. În interesul societății și al solicitanților legitimi, Comisia încurajează statele membre să întreprindă acțiuni decisive în conformitate cu dispozițiile de la articolul 16 alineatele (2) și (4).

Articolul 16 alineatul (2) prevede că statele membre pot respinge o cerere sau pot retrage sau refuza să reînnoiască permisul de ședere al unui membru al familiei dacă se demonstrează că

(a) au fost utilizate informații false sau înșelătoare, documente false sau falsificate, s-a comis o fraudă sau s-au utilizat alte mijloace ilegale; sau

⁸⁵ Articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a UE.

⁸⁶ Articolul 24 alineatele (2) și (3) din Carta drepturilor fundamentale a UE.

⁸⁷ Cauzele C-356/11 și C-357/11, *O. & S.*, 6 decembrie 2012, punctul 80.

⁸⁸ Cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctul 57.

⁸⁹ Al șaselea considerent din preambulul la Convenția privind drepturile copilului.

⁹⁰ Articolul 9 alineatul (1) din Convenția privind drepturile copilului.

⁹¹ Articolul 10 alineatul (1) din Convenția privind drepturile copilului.

⁹² Cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctul 58.

⁹³ Articolul 24 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a UE.

⁹⁴ Articolul 24 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale a UE.

(b) căsătoria, parteneriatul sau adopția au fost contractate exclusiv în scopul de a permite persoanei în cauză să intre sau să aibă reședința într-un stat membru („căsătoriile sau relațiile de conveniență”, „declarații false cu privire la statutul de părinte”).

Statele membre au, în special, posibilitatea de a lua în considerare faptul că o căsătorie, un parteneriat sau o adopție au fost contractate după ce susținătorul reîntregirii a obținut permisul de ședere, atunci când se evaluează astfel de cazuri.

Articolul 16 alineatul (4) permite statelor membre să efectueze verificări și inspecții specifice dacă există suspiciuni întemeiate de fraudă sau de căsătorie, parteneriat sau adopție de conveniență. Cu toate acestea, controalele și inspecțiile generale ale unor categorii specifice de căsătorie, parteneriat sau adopție nu sunt permise.

Căsătoriile de conveniență pot viza căsătoriile resortisanților țărilor terțe cu

(a) alte categorii de resortisanți ai țărilor terțe care locuiesc în UE,

(b) resortisanți ai UE care și-au exercitat dreptul la libera circulație sau

(c) resortisanți proprii.

În timp ce drepturile și normele juridice diferite se aplică la reîntregirea familiei în aceste configurații, principalele definiții, investigații și tehnici de detectare rămân aceleași. Pentru acest motiv, secțiunea 4.2 din Orientările din 2009 referitoare la Directiva privind libera circulație poate fi consultată, *mutatis mutandis*, pentru orientări cu privire la definiții⁹⁵.

În Comunicarea sa din 25 noiembrie 2013 privind libera circulație a cetățenilor UE și a familiilor acestora⁹⁶, Comisia a anunțat că va sprijini autoritățile să pună în aplicare normele UE care le permit să lupte împotriva eventualelor abuzuri cu privire la dreptul la libera circulație prin elaborarea unui manual privind abordarea căsătoriilor de conveniență (acțiunea 1). Manualul va aborda problema căsătoriilor de conveniență între cetățenii UE și resortisanții din afara UE în contextul liberei circulații a cetățenilor UE (Directiva 2004/38/CE) și nu între doi resortisanți din afara UE în contextul Directivei 2003/86/CE. Cu toate acestea, având în vedere similitudinile cu aspectele operaționale ale luptei împotriva abuzurilor și a fraudelor potențiale cu privire la dreptul la reîntregirea familiei, manualul respectiv poate, *mutatis mutandis*, să fie recomandat pentru orientare, după caz, în special privind instrumentele și tehnicile de investigare și cooperarea transfrontalieră.

Având în vedere implicarea criminalității organizate, combaterea căsătoriilor de conveniență în mod eficient necesită un răspuns operațional, ceea ce implică cooperarea polițienească și schimbul de cele mai bune practici între autoritățile naționale competente, în cadrul forumurilor corespunzătoare de aplicare a legii. În acest scop, în ciclul de politici UE privind infracțiunile grave și criminalitatea organizată la nivel internațional a fost inclus un obiectiv strategic specific (obiectivul 4), legat de căsătoriile de conveniență, în cadrul priorității referitoare la „Facilitarea

⁹⁵ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din 2 iulie 2009 privind orientări pentru o mai bună transpunere și aplicare a Directivei 2004/38/CE privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, COM (2009) 313 final, p. 15-17.

⁹⁶ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor din 25 noiembrie 2013 privind libera circulație a cetățenilor Uniunii Europene și a familiilor acestora: cinci acțiuni pentru a produce rezultate notabile, COM(2013) 837 final.

imigrației ilegale”⁹⁷. Prioritățile ciclului de politici au fost puse în aplicare în mod multidisciplinar prin acțiuni comune ale autorităților naționale și ale agențiilor Comisiei precum Europol, permițând astfel mai multe schimburi operaționale între statele membre cu privire la diferite aspecte ale problemei mai largi privind căsătoriile de conveniență legate de criminalitatea organizată.

7.4. Evaluare individuală

Conform CJUE, statele membre au obligația de a realiza o evaluare echilibrată și rezonabilă a tuturor intereselor aflate în joc, atât în punerea în aplicare a Directivei 2003/86/CE, cât și la examinarea cererilor de reîntregire a familiei⁹⁸. CJUE consideră, de asemenea, că articolul 17 impune statelor membre să facă o evaluare cuprinzătoare a tuturor factorilor relevanți în fiecare caz în parte. Obligația se aplică, de asemenea, în cazul în care statele membre au făcut uz de posibilitatea de a solicita dovezi ale îndeplinirii anumitor condiții (cum ar fi locuința, asigurările de sănătate și resursele, prevăzute la articolul 7), atunci când se verifică dacă un copil în vârstă de peste 12 de ani, care sosește în mod independent, îndeplinește o condiție pentru integrare [articolul 4 alineatul (1) *in fine*], în cazul în care un copil de peste 15 ani depune o cerere [articolul 4 alineatul (6)] sau în cazul în care este prevăzută o vârstă minimă necesară pentru soți [articolul 4 alineatul (5)]. Niciunul dintre acești factori, considerați în mod separat, nu poate conduce în mod automat la o decizie, ci trebuie să intre în ecuație ca unul dintre factorii relevanți⁹⁹.

Printre exemplele de factori relevanți se numără: natura și soliditatea legăturii de familie a persoanei; durata șederii sale în statul membru; existența unor legături familiale, culturale și sociale cu țara de origine; condițiile de trai din țara de origine; vârsta copiilor în cauză; faptul că un membru al familiei a fost născut și/sau crescut în statul membru; legături economice, culturale și sociale în statul membru; dependența membrilor de familie; protejarea căsătoriei și/sau a altor legături de familie.

Statele membre beneficiază de o largă marjă de apreciere pentru a ține seama în mod *corespunzător* de factorii relevanți într-un caz individual. Cu toate acestea, statele membre sunt limitate de principiile de la articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene privind protecția familiei și respectarea vieții de familie, precum și de jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului și a CJUE. Următoarele principii ar trebui respectate: toate circumstanțele individuale ale unui caz trebuie identificate și, în cazuri comparabile, trebuie să se acorde importanță egală intereselor individuale și publice. De asemenea, echilibrarea intereselor individuale și publice relevante trebuie să fie rezonabilă și proporțională. Statele membre trebuie să prezinte în mod explicit motivele deciziilor de respingere a cererilor¹⁰⁰.

X este o resortisantă a unei țări terțe care are reședința într-un stat membru împreună cu fiica sa minoră. X dorește ca soțul său din țara terță să i se alăture, însă venitul său nu atinge pragul de venit impus de statul membru. Trebuie totuși statul membru să analizeze fondul cazului?

⁹⁷ Aplicarea ciclului de politici ale UE privind formele grave de criminalitate internațională și criminalitatea organizată: Planul strategic multianual privind prioritatea UE în materie de combatere a criminalității legate de „imigrația ilegală”.

⁹⁸ Cauzele C-356/11 și C-357/11, *O. & S.*, 6 decembrie 2012, punctul 81.

⁹⁹ Cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctele 66, 87, 88, 99 și 100.

¹⁰⁰ Articolul 5 alineatul (4) al treilea paragraf.

Da, statul membru trebuie să analizeze toți factorii relevanți din cazul individual, inclusiv cerința privind venitul. Statul membru poate să solicite dovezi că X deține resurse stabile, constante și suficiente pentru a se întreține pe sine și pe membrii familiei sale. Cu toate acestea, statul membru trebuie să examineze cererea ținând seama de interesul copilului în cauză și în sensul promovării vieții de familie, evitând să aducă atingere obiectivului și eficienței directivei¹⁰¹.

7.5. Dreptul la o cale de atac judiciară

În conformitate cu articolul 18, statele membre au obligația să acorde căi de atac eficiente împotriva deciziilor luate de autoritățile naționale. Comisia subliniază că, atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii, statele membre trebuie să respecte prevederile Cartei drepturilor fundamentale și, prin urmare, trebuie să aplice dispoziția directivei privind căile de atac, în conformitate cu dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe, astfel cum se prevede la articolul 47 din Cartă și în jurisprudența CJUE în domeniu¹⁰².

Aceasta înseamnă că trebuie să existe posibilitatea revizuirii judiciare integrale a fondului și legalității cauzei. Prin urmare, deciziile pot fi contestate nu numai în ceea ce privește legislația, ci și faptele unui caz. Reclamantul are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața instanței de control judiciar, care este independentă, imparțială și instituită în prealabil prin lege. Articolul 47 din Cartă prevede o cale de atac eficientă și un proces echitabil în fața unei instanțe judiciare, prin urmare, revizuirea cvasi-judiciară sau administrativă nu poate fi adecvată.

Directiva enumeră în mod explicit dreptul la o cale de atac în instanță împotriva a patru decizii posibile¹⁰³. Cu toate acestea, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene prevede că o cale de atac eficace trebuie să fie acordată în ceea ce privește orice alte decizii referitoare la limitarea drepturilor subiective conferite prin directivă. Articolul 47 din Cartă se aplică tuturor drepturilor prevăzute în directivă, inclusiv, de exemplu, deciziilor referitoare la restrângerea dreptului la încadrarea în muncă¹⁰⁴ sau refuzului de a acorda un titlu de ședere independent¹⁰⁵. Orice efect al imposibilității unui stat membru de a decide cu privire la o cerere de reîntregire a familiei în perioada stipulată, fie aprobarea automată, fie o cale de atac eficace împotriva unei respingeri automate, trebuie să fie stabilit de dreptul intern al statului membru respectiv¹⁰⁶. Legislația la nivel național ar trebui să asigure o procedură eficientă de acordare a scutirii în cazul eșecului administrativ de a lua o decizie, prin intermediul unei proceduri de reclamație administrativă sau, în absența acesteia, printr-o procedură judiciară.

¹⁰¹ Cauzele C-356/11 și C-357/11, *O. & S.*, 6 decembrie 2012, punctul 82.

¹⁰² Articolul 51 alineatul (1) din Cartea drepturilor fundamentale; cauza C-540/03, *Parlamentul European/Consiliul Uniunii Europene*, 27 iunie 2006, punctul 105; a se vedea, de asemenea, cauzele C-402/05 P și C-415/05 P, *Kadi și Al Barakaat*, 3 septembrie 2008; Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind aplicarea Directivei 2003/86/CE privind dreptul la reîntregirea familiei, COM(2008) 610 final.

¹⁰³ Respingeri de cereri de reîntregire a familiei, refuzul de a reinnoi permisul de ședere, retragerea unui permis de ședere și ordinul de îndepărtare de pe teritoriul unui stat membru.

¹⁰⁴ Articolul 14 alineatul (2).

¹⁰⁵ Articolul 15.

¹⁰⁶ Articolul 5 alineatul (4) al treilea paragraf a doua teză.

Comisia încurajează statele membre să acorde dreptul la o cale de atac judiciară atât susținătorului reîntregirii, cât și membrilor familiei acestuia pentru a permite posibilitatea de exercitare efectivă a dreptului în cauză.